

OBSAH

Slovo ke čtenáři na 2. straně obálky

Předmluva 7

I. PŘEDMĚT ZÁJMU

1.1 Předmět zájmu 10

II. METODY

2.1 Teoretická východiska 12

2.2 Zájmová neutralita 14

2.3 Sběr dat 16

2.4 Douška k předešlé kapitole 21

2.5 Teorie a hypotézy 21

2.6 Skrytá kultura 30

2.7 Tradičnost romské kultury 35

2.8 Metodologické post scriptum 36

III. ANTICKÁ POLIS

3.1 Řecká polis: místo zrodu politiky a dějin. Občanská společnost 39

3.2 Vznik a ustavení moderní společnosti – velká transformace 45

IV. ROMSKÉ SKUPINY V ROMSKÝCH OSADÁCH NA SLOVENSKU

4.1 Subetnické členění 48

4.2 Rituální čistota a nečistota 50

4.3 Krátký komentář ke kynofagii a identitě 53

4.4 Rituální ne/čistota, subetnická příslušnost a lidství 56

4.5 Romové a indické kasty 56

4.6 Roma nane jekh/nejsou všichni Romové stejní 58

4.7 Jazyk 63

4.8 Označení „Rom“ 65

V. NĚKTERÉ CHYBY V BĀDÁNÍ O ROMECH

5.1 Romská kultura 69

5.2 „Metodologický kotrmelec“ a otázka „antropologického typu“ 78

5.3 Labelling theory a „přiznání se“ k romství 80

5.4 Evolucionistické pojetí kultury 82

5.5 Kultury vyšší a nižší 86

5.6 Hodnotící pojetí kultury 88

VI. ROMSKÉ OSADY

6.1 Úvodní terminologická poznámka	92
6.2 Neúplnost kultury romských osad	92
6.3 Malá odbočka: indický exkurz – džadžmání systém	95
6.4 Dodatek ke kapitole „Neúplnost kultury romských osad“, nika nositelů tradiční romské kultury v souvislostech majoritní společnosti	97
6.5 Fameľija, fajta	102
6.6 Jinými slovy trochu jinak: komplexní a nukleární rodina aneb Pokus o klasifikaci rodiny v romské osadě	103
6.6.1. Nukleární rodina	105
6.6.2. Komplexní rodina	106
6.6.3. Fajta	111
6.7 Osada = rod	115
6.8 Změny uvedeného modelu a jejich následky	115
6.9 Ještě k vymezení romské osady	117
6.10 Rodina	118
6.11 Absence intimity, kolektivismus	120
6.12 Soukromý majetek	121
6.13 Individuální svoboda	124
6.14 Svobodná volba partnera	126
6.15 Osobní odpovědnost	127
6.16 Krátké zamyšlení nad kolektivní odpovědností, českou společností a Evropskou unií	129
6.17 Obhajoba generalizací, pan Demeter a tradiční romská kultura	130
6.18 Rodina a pravda	135
6.19 Rodina a spravedlnost	135
6.20 Rodina – subjekt a referenční boj mravnosti	136
6.21 Rodinná autorita a reprezentace	140
6.22 Komparativní intermezzo	141
6.23 Addendum k rodině a občanské společnosti	142
6.24 Kdo má děti rád?	144
6.25 Rodina a obec, romská osada a antická polis	148
6.26 Krátké zastavení k problematice dějin v kultuře romských osad	149
6.27 Osada a autorita, reprezentace a občanská sdružení	151
6.28 Osada a rodina	156
6.29 Druhé intermezzo – tentokrát o kráse	158
6.30 Romská osada, veřejný majetek, veřejné mínění a rozvojová pomoc	159
6.31.1 Příbuzenství a politika	160
6.31.2 Kmotrovství jako ustavení příbuzenské vazby	162

6.32 Řešení, zažehnavání a předcházení konfliktům jako typ protopolitické strategie	164
6.33 Sociální organizace romských osad (případ Roškovce)	166
6.34 Všechno je jinak, všechno je konstrukt	167
6.35 Ekonomika	171
6.36 Myšlení v romských osadách	174
6.37 Religiozita	178
6.38 Prostorové uspořádání	182
6.39 Struktura osady a obec	184

VII. TRADIČNÍ SPOLEČNOST A KULTURA ROMSKÝCH OSAD

7.1 Idea lidství v kultuře romských osad	185
7.2 Vsuvka: Jaktože to funguje?	188
7.3 Pokračujeme: žena a muž (manžel a manželka) v rodině	189
7.4 Žena a muž: tentokrát obráceně	192
7.5 Rom, romňi a Morris Opler	193
7.6 Kultura romských osad akcentuje statusy připsané	194
7.7 Příklad barvy pleti	199
7.8 Romské osady – enklávy tradiční romské kultury: shrnutí	202

VIII. DVĚ „ROMSKÉ“ KULTURY – KULTURA ROMSKÝCH OSAD

(TRADIČNÍ ROMSKÁ KULTURA) A NÁRODNÍ ROMSKÁ KULTURA

8.1 Kultura romských osad a národ	204
8.2 Obyvatelé romských osad a romská politická reprezentace	206
8.3 Romské elity, romské reprezentace a romští lídři	207
8.4 „Rom“ není slovo označující kompatní kulturní společenství (a zejména to není analytický pojem); nedorozumění s romisty	209
8.5 Amatéři a profesionálové – poznámka k (ne)výhodnosti etnicity při práci v „romských komunitách“ (na motivy stati Štěpána Moravce)	214
8.6 Pokračování předminulé kapitoly Esencialistické/substancialistické pojetí romství	217
8.7 Všichni věří, že Romové existují. Je to ale opravdu tak?	218
8.8 Kultura romských osad je (v Gellnerově smyslu) kulturou nízkou	221
8.9 Školní vzdělání a tradiční romská kultura	225
8.10 Spisovná romština a kultura romských osad	228
8.11 Jazyk, folklor a kultura romských osad	230
8.12 Vložka: Jazyk nebo hodnoty? – pokus o objasnění důvodů zastávané pozice v rozhovoru s M. Hübschmannovou na Khamoru 2004	234

8.13 Slovo o romském folkloru	237
8.14 Jiný romologický přehmat – záměna kultury za kultivaci	238
8.15 Další přístup mýějící těžiště tradiční romské kultury – přístup historiků	241
8.16 Pokračování předchozí kapitoly	244
8.17.1 Historie romského národa = romská národní mytologie?	248
8.17.2 Romská národní mytologie: taxonomický přehled	250
8.17.3 Mýtus o společném původu	251
8.17.4 Mýtus o teritoriu	251
8.17.5 Mýtus o „zlatém věku“	252
8.17.6 Mýtus o nespravedlivém osudu	253
8.17.7 Mýtus o znovuzrození a obnově	254
8.17.8 P. S. Mýtus o znovuzrození a obnově	255
8.18 Ještě jednou o evolucionizmu	257
8.19 Pocta Petru Lozoviukovi	259
8.20 Dovětek ke sčítání lidu a kultuře	266
8.21 Duma o identitě	268
8.22 Netradiční tradice	270

IX. ZACHOVÁNÍ TRADIČNÍ ROMSKÉ KULTURY

VERSUS LIDSKÁ PRÁVA

9.1.1 Lidská práva a kultura romských osad	273
9.1.2 Krátký exkurz k dopadu uvedených zákonů a práv	276
9.2 Pokračování kapitoly o lidských právech v romských osadách	276
9.3 Problematika samosprávy a autonomie	278
9.4 Otevřená a uzavřená společnost	280
9.5 Poznámka k multikulturalizmu	281
9.6 Možnost změny	283
9.7 Něco se ovšem dělat musí, jenže co?	285

X. ZÁVĚREČNÉ ÚVAHY

10.1 Rekapitulace	289
10.2 Konec Romů v České republice?	291

English summary	297
Grafy	314
Doslov vydavatele	316